

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови Приймальної комісії
проректор з наукової роботи
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

професор

Ганна ТОЛСТАНОВА
2025 року

ПРОГРАМА

**ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДО АД'ЮНКТУРИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ С2 ПОЛІТОЛОГІЯ
НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ
(третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти)**

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ С СОЦІАЛЬНІ НАУКИ, ЖУРНАЛІСТИКА ТА
ІНФОРМАЦІЯ
ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА "ПОЛІТОЛОГІЯ"**

УХВАЛЕНО

Вченою радою Військового інституту

Протокол від 15.05.2025 № 11

Голова вченої ради Військового інституту

полковник

Борис ПОПКОВ

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

ХИЛЬКО Микола Іванович, доктор філософських наук, професор, доцент кафедри військової політології військового факультету соціальних та поведінкових наук Військового інституту

ЯСИНСЬКА Вікторія Сергіївна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри військової політології військового факультету соціальних та поведінкових наук Військового інституту

(Обговорено на засіданні кафедри військової політології військового факультету соціальних та поведінкових наук, протокол від 28.03.2025 року №10)

ПОГОДЖЕНО:

/Декан філософського факультету

Київського національного університету імені Тараса Шевченка
академік НАН України, доктор філософських наук, професор

Анатолій КОНВЕРСЬКИЙ

Гарант освітньо-наукової програми

Завідувач кафедри політичних наук філософського факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
доктор філософських наук, професор

Петро ШЛЯХТУН

ПЕРЕДМОВА

Програма підготовки до вступу в ад'юнктуру на спеціальність С2 "Політологія" покликана забезпечити засвоєння специфіки знань з політології. Запропонована програма створена на основі досягнень політологічної науки, враховує зростаючий попит на відповідних фахівців у Збройних Силах України.

Програма для складання вступного іспиту до ад'юнктури на спеціальність С2 "Політологія" складена відповідно до програм підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр" і відповідає вимогам якісної й ефективної підготовки та атестації науково-педагогічних працівників.

У програмі відображено основні вимоги до вступників до ад'юнктури на спеціальність С2 "Політологія" для написання дисертації на здобуття вченого ступеня доктора філософії, що закінчили вищі навчальні заклади IV рівня акредитації за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр" і прослухали базові нормативні та спеціальні курси з політологічних дисциплін.

Основною вимогою до вступників до ад'юнктури є високий рівень політологічної освіченості, здатність якого й визначається вступним іспитом (співбесідою).

Метою програми вступного іспиту (співбесіди) є оцінювання рівня знань вступників, а саме: оцінювання теоретико-методологічної підготовки вступника; оцінювання вмінь вступника використовувати теоретичні знання для вирішення актуальних завдань у галузі політології; оцінювання вміння встановлювати взаємозв'язки між теорією і практикою у професійній діяльності.

Вступник на іспиті (співбесіді) повинен володіти знаннями щодо історії політичної думки в Україні та зарубіжних політичних вчень, основних понять, законів та теоретичних засад політології, структури, функцій, форм політичних систем суспільства, володіти уявленням про сучасні тенденції розвитку держави та її партійних систем, про політичні інститути та політичні режими держави, розуміти поняття, структуру, типи, форми політичних процесів в державі, мати навички політичного аналізу та прогнозування політичних рішень та політичних технологій.

Вступники подають реферат (дослідницьку пропозицію) на кафедру до подачі документів для вступу до ад'юнктури.

Іспити відбуваються відповідно до затверджених програм вступних іспитів за білетами або у формі співбесіди. Для підготовки відповіді вступник використовує екзаменаційні листи, які після іспиту зберігаються в його особовій справі.

Стосовно кожного вступника заповнюється протокол іспиту, в який заносяться основні питання, що були в білеті, а також додаткові, які були задані в процесі іспиту з актуальних проблем обраної наукової спеціальності й теми реферату. У протоколі виставляються окремо оцінки відповідей на основні питання білета та загальна оцінка знань вступника.

Розділ 1. Методологічні аспекти науки про політику

Політологія як складова сучасної науки. Структура політології як науки. Історія політичної науки як предмет вивчення. Проблема періодизації історії політичних учень. Сучасна політологія як наука і навчальна дисципліна.

Формування та інституціоналізація політичної науки. Системність політичної науки. Поняття політичного: зміст і сутність. Політика як наука і мистецтво. Об'єкт і проблеми предмета політології. Основні категорії політології та проблеми їх систематизації. Основні методи політологічних досліджень. Сутність біхевіоралістської методології дослідження політичних явищ. Природа політологічного знання і функції політології. Теоретичне й емпіричне у вивченні політики. Філософсько-методологічні основи сучасної політології. Місце політології в системі наук про суспільство. Актуальні проблеми розвитку політології в Україні.

Розділ 2. Історія зарубіжних політичних вчень

Зародження політичної думки та її розвиток у країнах Стародавнього Сходу. Політичні вчення у Стародавній Греції. Політична етика Сократа. Вчення Платона про «ідеальну державу». Вчення Аристотеля про політику та державу. Політико-правова думка Стародавнього Риму. Політичне вчення Цицерона. Особливості політичної думки епохи Середньовіччя. Політичні ідеї та політичний зміст вчення Фоми Аквінського. Політико-правові доктрини Марсілія Падуанського та В.Оккама. Політико-правова думка Візантійської імперії. Кодекс Юстиніана. Особливості політичної думки Нового часу. Н. Макіавеллі як основоположник науки про політику. Політичні ідеї Г. Гроція. Т. Гоббс про виникнення і сутність держави. Дж. Локк як основоположник теоретичної системи класичного лібералізму. Дж. Монтеस्क'є про форми держави і поділ влади. Класичний лібералізм (Б. Констан, І. Бентам, А. Токвіль). Ліберально-демократичні концепції у Північній Америці (Т. Джефферсон, Д. Медісон). Вчення про державу і владу у філософії І.Канта. Органічна теорія держави Г. Спенсера. Політичні погляди Л. Гумпловича. Вчення про громадянське суспільство, державу та право у філософії Г.В.Ф. Гегеля. Політична філософія Ф. Ніцше. Марксистське вчення про політику, державу і владу. Особливості російської політичної думки. Сучасна американська політологічна школа. Французька політологічна школа. Розвиток політичної науки у Великій Британії та Німеччині в XX-XXI ст. Політична думка країн Центральної Європи XX-XXI ст.

Розділ 3. Історія вітчизняної політичної думки

Особливості розвитку української політичної думки. Політико-правові погляди в Київській Русі. Політичні вчення вітчизняних мислителів доби Відродження. Політична концепція Ст. Оріховського-Роксолана. Полемічна література та її політичний зміст. Розвиток української політичної думки у козацько-гетьманську добу. Вітчизняна політична думка доби Просвітництва. Політичні ідеї учасників Кирило-Мефодіївського братства (М. Костомаров, Т. Шевченко, П. Куліш). Політичні ідеї українського руху в Галичині другої половини XIX ст. Політико-економічне обґрунтування незалежності України Ю. Бачинським. Політичні погляди І. Франка. Політичні погляди М. Грушевського. Політичні погляди В. Винниченка. В. Липинський як ідеолог українського монархізму. Концепція націоналізму М. Міхновського. Концепція інтегрального націоналізму Д. Донцова. Націонал-комунізм як течія української політичної думки. Дослідження теорії політики та політичної практики в УРСР. Становлення політології в сучасній Україні.

Розділ 4. Теоретичні засади політології

Поняття та структура політики. Основні концепції політики. Місце і роль політики в життєдіяльності суспільства. Зміст і форми політичної діяльності. Сутність та особливості політичної влади. Форми і методи здійснення політичної влади. Поняття суб'єкта політики. Класифікація суб'єктів політики. Соціальна зумовленість політики. Соціальна стратифікація і політика. Сутність і основні напрями соціальної політики. Соціальна справедливість як основна проблема соціальної політики. Етнонаціональні спільноти як суб'єкти і об'єкти політики. Етнонаціональні відносини в умовах незалежної України.

Розділ 5. Політична системи суспільства

Політична система суспільства як одна з основних категорій сучасної політології. Функції політичної системи суспільства. Типологія політичних систем. Структура політичної системи суспільства. Політична система як сукупність взаємодіючих підсистем: інституціональної, комунікативної, функціональної, нормативної, політико-культурної. Держава як основний інститут політичної системи. Політика і держава. Основні форми державного правління. Основні форми державного устрою. Політичний режим як одне з базових понять політології. Типи політичних режимів. Сучасне розуміння проблеми демократії. Політичні принципи демократії. Основні політологічні концепції демократії. Громадянське суспільство та його роль у функціонуванні сучасних демократичних країн. Сутність та основні ознаки правової держави. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства. Тенденції розвитку політичних систем. Порівняльна характеристика політичних систем країн світу. Політична система сучасної України.

Розділ 6. Держава як головний політичний інститут

Виникнення та сутність держави. Теорії походження держави. Держава як головне знаряддя політичної влади у суспільстві. Ознаки і функції держави. Типологія держав. Концепція правової держави. Поділ влади як один з основних принципів правової держави. Соціальна держава. Механізми здійснення державної влади. Бюрократія в структурі державної влади. Форми державного правління і державного устрою. Тенденції розвитку сучасної держави. Конституція України про будову і механізми здійснення державної влади. Парламентаризм як характеристика взаємодії держави і суспільства. Становлення та розвиток парламентаризму. Основні функції парламентаризму. Проблеми побудови правової, соціальної держави в Україні.

Розділ 7. Політичні інститути громадянського суспільства

Сутність громадянського суспільства. Громадянське суспільство як джерело політичних інтересів. Взаємозв'язок держави і громадянського суспільства. Політичні інститути громадянського суспільства. Партія як політичний інститут. Групи інтересів і політика. Групи тиску, лобізм. Громадські організації і рухи в політичному житті суспільства. Місцеве самоврядування як політичний інститут громадянського суспільства. Політична роль засобів масової комунікації. Вплив Інтернету на політику.

Розділ 8. Політичні режими

Сутність та основні складові політичного режиму. Типологія політичних режимів. Політичні й державні режими. Основні типи політичних режимів сучасності: тоталітарні, авторитарні, демократичні. Демократія як суспільне явище і наукове поняття. Політичні принципи демократії. Демократія як механізм політичної взаємодії. Динаміка політичних режимів.

Розділ 9. Політичні партії та партійні системи

Політичні партії як суб'єкти політики. Основні ознаки і функції політичних партій. Типологія політичних партій і партійних систем. Сучасні партійні системи. Становлення багатопартійності в Україні. Громадсько-політичні об'єднання та суспільно-політичні рухи в політичному житті суспільства. Теорія груп інтересів та груп тиску.

Розділ 10. Особа і політика

Роль особи в політиці, основні форми політичної участі. Політична соціалізація особи. Політична культура як елемент політичної системи. Історичні типи політичної культури. Політична свідомість: сутність, структура, функції. Політична ідеологія, її роль у політиці. Основні сучасні ідеологічні доктрини. Мораль і політика. Моральні засади сучасної політики.

Розділ 11. Політична соціалізація та політична поведінка

Участь громадян у визначенні та здійсненні політики. Політична соціалізація як процес становлення громадсько-політичних якостей людини, її політичних інтересів та політичної культури. Основні напрями та умови політичної соціалізації. Проблеми політичної соціалізації в сучасному українському суспільстві. Особа як учасник політичного процесу. Особливості та структура політичної поведінки особи, групи, мас. Типологія політичної поведінки. Специфіка масової поведінки в політиці. Характерні риси поведінки маси: публіка і натовп. Регуляція політичної поведінки. Особливості політичної поведінки в умовах трансформації політичного режиму.

Розділ 12. Еліти та лідерство в політичному житті суспільства

Поняття політичної еліти. Класичні та сучасні демократичні концепції еліт. Структурно-функціональний і ціннісний підходи до визначення політичних еліт. Політичні еліти як суб'єкти політичного процесу. Типи та функції політичних еліт у сучасному суспільстві. Роль мас та еліт у демократичних транзитах. Особливості політичної еліти незалежної України. Лідерство як закономірність політичного життя суспільства. Сутність та витоки політичного лідерства. Типологія і функції політичного лідерства. Особливості політичного лідерства в сучасних умовах. Характерні риси політичного лідера та основні вимоги до нього. Проблеми формування політичного лідерства і політичних еліт в сучасній Україні.

Розділ 13. Політичний процес

Поняття політичного процесу. Розвиток, зміна станів політичних взаємодій – основний зміст політичного процесу. Багатовимірність та суперечливість політичних процесів. Структура політичного процесу. Основні типи політичних процесів. Глобальні та регіональні процеси. Революційні та

еволюційні, закриті та відкриті, стабільні та нестабільні політичні процеси. Форми здійснення політичного процесу. Суб'єкти політичного процесу. Специфіка політичних процесів демократичного суспільства. Трансформація й модернізація як політичні процеси сучасності. Особливості трансформації тоталітарних та авторитарних режимів у сучасні демократії. Сутність демократизації як політичного процесу. Демократичний транзит як процес переходу до демократії. Особливості демократичного транзиту в Україні. Модернізаційний підхід до аналізу політичних процесів. Революція, реформи і політична модернізація. Основні моделі політичної модернізації. Суперечливо-кризовий характер модернізаційних процесів у сучасному світі.

Розділ 14. Конфлікти як складові політичних процесів

Поняття політичного конфлікту. Конфлікт і злагода у політичному процесі. Сутність, типологія та функції соціально-політичних конфліктів. Суб'єкти та об'єкти політичного конфлікту. Стадії визрівання та розвитку політичних конфліктів. Політична криза і способи виходу з неї. Особливості компромісно-консенсусного подолання конфліктів. Конфліктність українського суспільства та шляхи досягнення суспільної злагоди.

Розділ 15. Системний вимір політики

Сутність системного аналізу, його основні принципи та категорії. Поняття суспільної системи. Політика як система. Основні характеристики політичних систем під кутом зору системного аналізу. Теоретичне моделювання політичних систем. Класичні моделі політичних систем. Розвиток системних досліджень політики в сучасній політології. Теоретичне і практичне значення системного аналізу політики.

Розділ 16. Політичний аналіз та прогнозування

Політичний аналіз і прогнозування як необхідні умови ефективності політичного процесу. Основні підходи до визначення політичного аналізу. Теоретичний та прикладний політичний аналіз. Політична ситуація як основний предмет прикладного політичного аналізу. Структура та методи політичного аналізу. Прогнозування – важливий етап у процесі підготовки та прийняття політичного рішення. Сутність та теоретичне обґрунтування політичного прогнозування. Основні стадії та методи політичного прогнозування. Надійність політичного прогнозу. Особливості аналізу й прогнозування перебігу політичних процесів. Прогнозування та моделювання в політології.

Розділ 17. Організаційні чинники політичної діяльності

Об'єктивна зумовленість політики. Політична ситуація. Специфічні риси політичної діяльності. Владний характер політичної діяльності. Структура та форми політичної діяльності. Політичне функціонування та політична участь. Основні форми консенсусного та радикального стилів політичної діяльності. Політичний екстремізм. Насильство як елемент політичного життя. Шляхи обмеження насильства в політиці. Політична пасивність та активність. Політична діяльність як наука та мистецтво. Рациональне та ірраціональне в політичній діяльності.

Розділ 18. Політичне рішення

Політичне рішення як складова політичної діяльності. Значення політичних рішень для функціонування політичних інститутів та перебігу політичних процесів. Теорія прийняття політичних рішень як галузь науки про політику. Структура політичного рішення. Основні різновиди політичних рішень. Етапи розробки і прийняття політичних рішень. Методи та моделі розробки і прийняття політичних рішень. Планування реалізації політичних рішень. Проблема забезпечення оптимальності та ефективності політичних рішень.

Розділ 19. Політичний маркетинг та менеджмент

Маркетинг та менеджмент як засоби досягнення бажаних результатів у конкурентних політичних процесах. Політичний ринок, політичний товар, політичний прибуток. Структура та різновиди політичного маркетингу. Основні методи маркетингових досліджень у політиці. Політична реклама, паблік рілейшнз та іміджмейкерство в структурі політичного маркетингу. Політичний менеджмент як система управління політичними процесами. Складові політичного менеджменту. Планування, організація, мотивація і контроль як основні принципи менеджменту. Аналітичний аспект політичного менеджменту. Класифікація та особливості діяльності політичних менеджерів. Зв'язок політичного маркетингу і політичного менеджменту.

Розділ 20. Політичні технології

Технологічний аспект сучасної політики. Політична кампанія як сукупність технологій, спрямованих на досягнення визначеної мети. Планування та проведення політичної кампанії. Різновиди політичних кампаній і технології їх здійснення. Вибори та виборчі кампанії. Складові виборчих кампаній.

Виборчі системи. Основні типи виборчих систем. Способи підрахунку голосів за різних виборчих систем. Законодавче регулювання виборів і політичні технології їх проведення. Виборча кампанія: етапи, особливості проведення. Еволюція виборчої системи України. Взаємозв'язок виборчої та партійної систем.

Маніпулятивна складова політики. Міфотворчість як знаряддя політичного маніпулювання. Сутність та механізми політичної пропаганди та агітації. Психологічна та інформаційна війна в політиці. Технології лобіювання та тиску на політичну владу. Методи та ресурси тиску груп інтересів на структури влади. Політико-правове забезпечення лобістської діяльності. Популізм як політичне явище. Технології політичного популізму. Популізм в Україні.

Розділ 21. Світовий політичний процес

Поняття світового політичного процесу. Міжнародні відносини як складова світового політичного процесу. Сутність та основні функції зовнішньої політики. Основні цілі й засоби зовнішньої політики держави. Основні напрями зовнішньої політики української держави. Основні тенденції розвитку сучасного політичного процесу: глобалізація, регіоналізація, глокалізація. Політика української держави в умовах глобалізації сучасного суспільно-політичного життя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексєєнко І. Г. Форма державного правління як парадигмальна основа розвитку інституційної структури політики: монографія. – Дніпро: Пороги, 2011.
2. Альтюссер Л. За Маркса. – Київ: Праксис, 2019.
3. Антологія світової політичної думки: У 5 т.: навчальний посібник. – Київ: Дух і Літера, 2020.
4. Арістотель. Політика / пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. – Київ: Основи, 2018.
5. Арон Р. Демократія і тоталітаризм. – Київ: Дух і Літера, 2021.
6. Батрименко О. В. Бюрократія в сучасному суспільстві: сутність, роль та тенденції розвитку: монографія. – Київ: Наукова думка, 2022.
7. Білошицький С. В. Ліберальна демократія в ХХІ столітті: ресурси, виклики, перспективи. – Хмельницький: Поділля, 2023.
8. Брайсон В. Гендер і політика часу. Феміністична теорія та сучасні дискусії. – Київ: Феміністична преса, 2021.
9. Вебер М. Політика як покликання та професія / М. Вебер // Вибрані твори. – Київ: Основи, 2020.
10. Великий українець. Збірник праць Михайла Грушевського / передм. Л. Кравчука. – Київ: Либідь, 2019.
11. Галаганов С. Г., Фролова М. А. Сучасна західна політична теорія (на прикладі англо-американської та французької політичних шкіл). – Київ: Дух і Літера, 2022.
12. Гегель Г.-Ф. Основи філософії права, або природне право і державознавство. – Київ: Юрінком Інтер, 2021.
13. Гоббс Т. Левіафан, або суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / наук. ред. Т. Польська, пер. з англ. Р. Димирець. – Київ: Дух і Літера, 2020.
14. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. – Київ: Наукова думка, 2023.
15. Гране М. Китайська думка від Конфуція до Лао-цзи. – Київ: Дух і Літера, 2021.
16. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. – Київ: Либідь, 2022.
17. Джилас М. Обличчя тоталітаризму. – Київ: Дух і Літера, 2021.
18. Гелей С. Консервативна течія в суспільно-політичній думці України ХІХ ст. – Львів: Літопис, 2022.
19. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття: Нариси політичної історії. – Київ: Либідь, 2023.
20. Даль Р. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція. – Харків: Фоліо, 2022.
21. Демократизація: навчальний посібник / упоряд. К.В. Харпфер, П. Бернхаген, Р.Ф. Інглхарт, К. Вельцель. – Київ: Видавничий дім Київського університету, 2021.
22. Держава і громадянське суспільство в Україні: пошук концепції співпраці: аналітична доповідь / за ред. О.М. Майбороди. – Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2023.

23. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. – Київ: Дух і Літера, 2021.
24. Дорошенко Д.І. Нарис історії України. – Київ: Либідь, 2022.
25. Дюверже М. Політичні партії. – Київ: Фоліо, 2023.
26. Енциклопедія політичної думки / за ред. Д. Міллера, Д. Коулмена, В. Конналі, А. Райана. – Київ: Дух і Літера, 2022.
27. Історія вчень про державу і право: навчальний посібник. – Київ: Алеута, 2023.
28. Історія політичних і правових учень: підручник / за ред. О.Е. Лейста. – Київ: Юрінком Інтер, 2022.
29. Замалеєв А.Ф., Зоц В.А. Мислителі Київської Русі. – Київ: Дух і Літера, 2022.
30. Кара-Мурза С. Маніпуляція свідомістю. – Київ: Факт, 2023.
31. Кочубей Л.О. PR у політичній сфері: підручник. – Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2022.
32. Кирилюк Ф.М., Батрименко О.В. Історія зарубіжних політичних вчень: навчально-методичний посібник. – Київ: Діалог культур, 2023.
33. Кирилюк Ф.М. Історія зарубіжних політичних вчень Нової доби. – Київ: Центр учбової літератури, 2023.
34. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / Євгеній Причепій (ред.). – Київ: ВК ТОВ "Тандем", 2022.
35. Консерватизм: антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – Київ: Либідь, 2023.
36. Конфуцій. Судження та бесіди / пер. з кит. П.С. Попова. – Київ: Дух і Літера, 2022.
37. Кухта Б.П., Теплоухова Н.Г. Політичні еліти та лідерство. – Львів: Літопис, 2023.
38. Лікарчук Н.В. Політичний маркетинг: теорія і практика: монографія. – Київ: Дух і Літера, 2022.
39. Левенець Ю. Теоретико-методологічні засади української суспільно-політичної думки: проблеми становлення та розвитку (друга половина ХІХ – початок ХХ століття). – Київ: Основи, 2023.
40. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. – Київ–Філадельфія: Українське видавництво, 2021.
41. Локк Дж. Два трактати про державне правління. – Київ: Основи, 2022.
42. Малкін Є., Сучков Є. Основи виборчих технологій і партійного будівництва. – Київ: Центр учбової літератури, 2023.
43. Малкіна Г.М. Політична відповідальність у демократичному суспільстві (інституціональний аспект). – Київ: Дух і Літера, 2022.
44. Мак'явеллі Н. Флорентійські записки. Державець. – Київ: Основи, 2023.
45. Мироненко П.В. Форма правління: політичні трансформації на зламі століть: монографія. – Київ: ВЦ "Академія", 2023.
46. Монтеск'є Ш. Про дух законів. – Київ: Дух і Літера, 2022.
47. Най Дж. Майбутнє влади. Як стратегія "розумної сили" змінює ХХІ століття. – Київ: Основи, 2023.

48. Неліпа Д.В. Системний аналіз у політології: теорія, методологія, практика: монографія. – Київ: Центр учбової літератури, 2023.
49. Обушний М.І., Примуш М.В., Шведа Ю.Р. Партологія. – Київ: Центр учбової літератури, 2023.
50. Охрімівч Ю. Розвиток української національно-політичної думки. – Київ: Либідь, 2023.
51. Платон. Держава. – Київ: Основи, 2023.
52. Політична енциклопедія / ред. кол.: Ю. Левенець, Ю. Шаповал та ін. – Київ: Дух і Літера, 2023.
53. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. М.П. Требіна. – Київ: Право, 2023.
54. Політичні проблеми сучасної України: аналітичні доповіді ППіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України. – Київ: Дух і Літера, 2023.
55. Політологія: підручник / В.Ф. Цвих, О.В. Батрименко, В.П. Горбатенко та ін.; за заг. ред. В.Ф. Цвиха, О.В. Батрименка. – Київ: Видавничий центр "Київський університет", 2023.
56. Політологічний енциклопедичний словник / В.Б. Авер'янов, І.В. Алексеєнко, С.С. Андрєєв та ін.; В.П. Горбатенко (упоряд.), Ю.С. Шемшученко та ін. – Київ: Дух і Літера, 2023.
57. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. – Київ: Либідь, 2023.
58. Рябов С. Політологічна теорія держави. – Київ: Центр учбової літератури, 2023.
59. Салтовський О.І. Концепції української державності в історії вітчизняної політичної думки (від витоків до початку ХХ сторіччя). – Київ: Дух і Літера, 2023.
60. Себайн Дж.Г., Торсон Т.Л. Історія політичної думки / пер. з англ. – Київ: Основи, 2023.
61. Токвіль А. Про демократію в Америці. – Київ: Основи, 2023.
62. Українська ідея. Історичний нарис / В.Ф. Солдатенко, В.П. Крижанівський, Ю.А. Левенець та ін. – Київ: Либідь, 2023.
63. Хабермас Ю. Демократія. Розум. Моральність. – Київ: Дух і Літера, 2023.
64. Хелд Д. Моделі демократії. – Київ: Дух і Літера, 2023.
65. Шаповал В.М. Зарубіжний парламентаризм. – Київ: Центр учбової літератури, 2023.
66. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм і демократія. – Київ: Дух і Літера, 2023.
67. Шляхтун П.П. Політологія: історія та теорія: підручник. – Київ: Центр учбової літератури, 2023.
68. Цицерон Марк Тулій. Про державу. Про закони. Про природу богів. – Київ: Основи, 2023.
69. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI-XVII ст. – Київ: Критика, 2023.

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЗНАНЬ НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ ДО АД'ЮНКТУРИ

1. Загальні положення

1.1. Результати випробування оцінюються в балах за шкалою 100–200 балів.

Бал за шкалою Університету (100-бальна шкала)	Бал за шкалою 100-200
90-100	180-200
75-89	140-179
60-74	100-139
0-59	0-99

Таблиця переведення балів вступного іспиту зі спеціальності до шкали 100-200 балів

1.2. Підсумкова оцінка за вступне випробування до ад'юнктури зі спеціальності формується шляхом додавання оцінок (кількості балів) за відповіді вступника на три питання, що містяться у білеті іспиту та оцінки (кількість балів) за дослідницьку пропозицію.

1.3. Максимальне значення оцінки випробування зі спеціальності – 200 балів, у тому числі:

- 40 балів – за відповідь на перше питання;
- 40 – за відповідь на друге питання;
- 40 – за відповідь на третє питання;
- 80 балів – захист дослідницької пропозиції.

1.4. У разі отримання вступником підсумкової оцінки за вступне випробування до ад'юнктури зі спеціальності у межах 0-59 балів за шкалою університету (0-99 балів за шкалою 100-200) комісією ухвалюється рішення про негативну оцінку («незадовільно») за вступне випробування.

2. Методичні рекомендації з організації вступних випробувань

2.1. Вступні випробування проводяться усно.

2.2. Вступник готує відповіді тільки за питаннями отриманого білета. Повторне отримання білета не допускається. Відповіді не за питаннями білета – не оцінюються.

2.3. Вступник на всіх отриманих листах усної відповіді вказує: військове звання, прізвище, ім'я та по батькові, номер білета, питання, визначені в білеті, ставить особистий підпис.

2.4. Результати оцінювання відповідей на питання отриманого білета та додаткові питання вносяться до протоколу. Листи усної відповіді та протоколи зберігаються в навчальних справах абітурієнтів.

3. Критерії оцінки здібностей та підготовленості вступників

3.1. Критерії оцінювання відповіді на питання, що міститься у білеті іспиту:

36-40 балів – продемонстровано повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту питання білету; творчі здібності розуміння, викладу проблеми; наведено повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій; показано вміння користуватися методами історико-філософського дослідження; характеризувати їхні риси, форми виявлення, особливості; наявне висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; знання теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

28-35 балів – не виконано хоча б одна з вимог для отримання найвищого балу (36-40); чи допущені помилки під час наведення аргументації, посилення на літературу, інші дані, теоретичні концепції, що впливає на логіку висновків під час відповіді на питання.

20-27 балів – не виконано три вимоги для отримання найвищого балу (36-40); зміст відповіді, аргументи, висновки відповіді не є правильними чи загальновизнаними за відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь.

1-19 балів – не виконано три чи більше вимог для отримання найвищого балу (36-40) та допущені дві чи більше значних помилок, зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загальновизнаними, а у відповіді студента доказів і раціональних аргументів на їх користь немає, зміст відповіді дає підстави стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

0 балів – вступник не надав відповідь на поставлене питання.

3.2. Критерії оцінювання дослідницької пропозиції:

60-80 балів – заявлена вступником наукова проблема та її аспекти, що їх пропонується дослідити, є новими та актуальними, представлено ґрунтовний огляд досліджень, системний аналіз ідей, пов'язаних із заявленою проблемою; автор демонструє спроможність формулювати власні аргументовані гіпотези, визначати перспективність теми, а також робити на підставі цього аналізу власні висновки. Текст дослідницької пропозиції містить усі необхідні компоненти, змістові частини представлені в логічній послідовності, положення не повторюються і не суперечать одне одному. Висловлювання автора підкріплені фактичним матеріалом.

20-59 балів – пропонована у дослідженні проблема не є новою, але вступник представив нові її аспекти або запропонував нові методи дослідження, які раніше для її вивчення не використовувалися, показав особливості свого дослідження. Аргументування сформульованої проблеми та огляд літератури з її дослідження є послідовним переліком праць із заявленої проблеми з поодинокими коментарями автора. Структура тексту дослідницької пропозиції

логічна, або може не вистачати 1-2 компонентів структури дослідницької пропозиції, також наявні 1-2 випадки логічної незв'язності викладу чи необґрунтованої повторюваності окремих тез. Є фактологічні помилки.

1-19 балів – заявлена проблема, її аспекти, що пропонується дослідити, методи, за допомогою яких заплановано її вирішувати, не є новими. Аргументування вибору не наведено. Огляд літератури є механічним переліком імен та праць дослідників, які стосуються заявленої проблеми. Зміст тексту викладено безсистемно, не всі необхідні компоненти структури дослідницької пропозиції представлено, окремі змістові частини тексту повторюються або ж суперечать одна одній.

0 балів – дослідницька пропозиція не містить наукових тверджень, положень та ідей, дослідницька пропозиція виконана із порушенням норм академічної доброчесності.